

VRIENDENLOTERIJ EN
HET CONCERTGEBOUW

Het concert dat u vandaag bezoekt is onderdeel van de VriendenLoterij ZomerConcerten; een divers programma, van klassiek tot pop en jazz, in een zomerse en informele sfeer. Deelnemers van de VriendenLoterij krijgen met hun VIP-KAART 50% korting op concertkaarten voor de VriendenLoterij ZomerConcerten en kunnen met voorrang bestellen. Het Concertgebouw en de VriendenLoterij wensen u een geweldig ZomerConcert!

© Eduardus Lee

luister
relax
geniet

classicnl
non-stop de mooiste
klassieke muziek voor iedereen
app | kabel | classic.nl

VRIENDENLOTERIJ
ZOMER
CONCERTEN

Zondag 18 augustus 2024
Grote Zaal 20.00 uur

Norrköping Symphony Orchestra
Karl-Heinz Steffens, dirigent
Benjamin Grosvenor, piano

Edvard Grieg 1843-1907
Peer Gynt, Suite nr. 1, op. 46 (1888)
Morgenstemming
Åses dood
Anitra's dans
In de hal van de bergkoning

Edvard Grieg
Pianoconcert in a, op. 16 (1868, rev. 1907)
Allegro molto moderato
Adagio
Allegro moderato molto e marcato

PAUZE

Ludwig van Beethoven 1770-1827
Symfonie nr. 3 in Es, op. 55 'Eroica' (1803)
Allegro con brio
Marcia funebre: Adagio assai
Scherzo: Allegro vivace
Finale: Allegro molto - Poco andante - Presto

ZOMERCONCERTEN.NL

HET
CONCERT
GEBOUW

TOELICHTING

Een leugenachtige en nogal gewetenloze fantast was hij, Peer Gynt, het geesteskind van de Noorse schrijver Hendrik Ibsen, die wilde avonturen meemaakte. Toen Ibsens tekst over de wildebras in 1876 als toneelstuk op de planken kwam, zorgde Edvard Grieg voor de toneelmuziek. De muzikale hoogten legde hij later vast in twee orkestrale suites, waarvan verschillende nummers uit zouden uitgroeien tot zijn meest populaire werken. Een van die toppers werd 'Morgenstemming', het voorspel tot de vierde akte: een poëtisch, pastoraal deel met een beroemde, vijftonige fluitmelodie. In 'Åses dood' schildert de componist in zachte strijkersklanken het overlijden van Peers moeder, terwijl zoonlief haar sprookjes vertelt. Met 'Anitra's dans' verhuizen we naar het verre zuiden: Anitra is een dochter van een Arabisch opperhoofd, die Peers hart veroverd. In het laatste stuk van de eerste suite, 'In de hal van de bergkoning', horen we Noorse kobolds en trollen in een obsessieve mars.

Noorse tongval

'Hij [Liszt] verliet de piano, ging met enorm theatrale stappen en opgeheven arm door de kloosterhal en zong brullend het thema.' Toen Grieg in 1870 zijn *Pianoconcert in a* aan Franz Liszt liet zien was de grote klavierleeuw dolenthousiast. Liszt was niet de enige: met het concert zou de 26-jarige Noor ook buiten zijn moederland veel roem oogsten. Grote inspiratiebron voor het werk was het *Pianoconcert* van Robert Schumann, maar Grieg zorgde ervoor dat hij in zijn werk zijn typisch Noorse tongval niet verloochende.

Na het energieke openingsdeel en het poëtische middendeel volgt de finale, waarin de folkloristische invloeden vooral aan bod komen. We horen hier het ritme van een vrolijke Noorse dans.

Gedurfde en wilde fantasie

Het is een beroemd verhaal: in 1804 wilde Ludwig van Beethoven zijn *Derde symfonie in Es*, op. 55 opdragen aan Napoleon, maar toen die zichzelf tot keizer kroonde, werd de componist woedend en kraste hij de naam van de Fransman op het titelblad door. We kennen de 'Sinfonia Eroica, composta per festeggiare il sovvenire di un grande Uomo' (Heroïsche symfonie, gecomponeerd ter nagedachtenis aan een groot man) nu als een mijlpaal in Beethovens oeuvre én in de muziekgeschiedenis. De *Derde* heeft een voor die tijd enorme omvang en kent een bijzondere dramatiek. Het openingsdeel heeft een grote zeggingskracht, mede dankzij de bijzondere manier waarop Beethoven thema's en motieven uitwerkt. Het tweede deel, een aangrijpende treurmars, wordt gevolgd door een fantasierijk en voor Beethoven karakteristiek Scherzo en een stralende Finale. 'Deze lange compositie (...) is in werkelijkheid één uitvoerige, gedurfde en wilde fantasie', schreef een criticus. Een ander kon de 'verheven schoonheid' ervan nog niet bevatten, maar voorspelde: 'Als we een paar duizend jaar verder zijn, zal de invloed van dit werk zeker nog niet zijn uitgewerkt.'

Dirk Luijmes

BIOGRAFIE

Het **Norrköping Symphony Orchestra** staat te boek als een van de bekende Scandinavische symfonieorkesten. Het ensemble werd opgericht in 1912 en heeft de afgelopen eeuw een speciale plek gekregen in het culturele leven van de Zweedse steden Norrköping en Linköping. Behalve op het traditionele negentiende-eeuwse repertoire voor symfonieorkest focust het orkest ook op recentere muziek én op muziek uit het Hoge Noorden. De Duitser **Karl-Heinz Steffens**, chef-dirigent van het Norrköping Symphony Orchestra, kan terugkijken op een glansrijke carrière. Die begon hij als klarinettist: hij schopte het tot eerste klarinettist van de Berliner Philharmoniker. De laatste decennia profileert hij zich als dirigent en vierde hij onder meer successen als chef van de Deutsche Staatsphilharmonie Rheinland Pfalz en van de Praagse Staatsopera. Voor zijn muzikale verdiensten in zijn geboorteland ontving hij het Bundesverdienstkreuz. 'Hij laat je zuchten van vreugde', schreef *The New York Times* over **Benjamin Grosvenor**. De temperamentvolle Engelse pianist, die deze zomer 32 jaar werd, treedt al twee decennia op over de hele wereld. Afgelopen december was hij nog te horen in de Kleine Zaal met pianokwartetten van Brahms en Fauré. In zijn handen klinkt de befaamde opening van Griegs *Pianoconcert* volgens de pers 'verfrissend nieuw', en dat geldt ook voor zijn 'pittige' interpretatie van de uitbundige finale. Grosvenor won al op zijn elfde de pianofinale van de BBC Young Musician Competition, en op zijn negentiende solearde hij voor het eerst bij de BBC Proms. Sindsdien is hij niet meer weg te denken van de internationale concertpodia.

SUMMARY

Edvard Grieg's *Peer Gynt Suite* is a selection of incidental music from Hendrik Ibsen's play of the same name about a deceitful, mischievous imp. Morgenstemming (Morning Mood) is a poetic, pastoral movement with a pentatonic flute melody. The legendary pianist Franz Liszt was one of many fans of Grieg's *Piano Concerto in A minor*, op. 16, a work that made the then 26-year-old Norwegian hugely famous outside his homeland. After the energetic opening and the dreamy slow movement, folkloric influences erupt in the finale, which has the rhythm of an exuberant Norwegian dance. Ludwig van Beethoven's *Third Symphony in E flat major*, op. 55, was a landmark not only in his oeuvre but in musical history. The opening movement may have seemed long and dramatic at the time, but it has lost none of its expressive power. The second movement, a poignant funeral march, is followed by one of Beethoven's typically inventive scherzos, and the piece concludes with a brilliant finale. According to one of Beethoven's contemporaries, this long composition was one extensive, daring and wild fantasia. Beethoven had initially planned to dedicate the symphony to Napoleon, but when Napoleon crowned himself emperor, the disillusioned composer quickly crossed out the dedication.

Translation: Eileen Stevens

EN VERDER...

ZOMERCONCERTEN LIVE!

Geniet nog even na van het concert tijdens ZomerConcerten Live! Met vanavond een ontmoeting in de Spiegelzaal met Karlheinz Steffens (dirigent) en Benjamin Grosvenor (piano). U bent van harte welkom.

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer.

STEUN ONS

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later. concertgebouw.nl/steun-ons

CONCERTTIP

di 27/08

20.00 uur
Grote Zaal

De vier jaargetijden – een ode aan de natuur met Floris Kortie

Kwinkelerende vogels, chaos van de schepping, een opgaande zon; het Nederlands Kamerorkest en Floris Kortie nemen u mee langs composities waarin de natuur centraal staat. Met Vivaldi's *De vier jaargetijden*, de sonnetten die hem inspireerden en andere werken.

